

REMISSVAR

2024-11-04

Dnr: BO 2024-0196

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2024:13)

(dnr S2024/01282)

Inledning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barn och ungas rättigheter utifrån Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som sedan 1 januari 2020 är lag.

Barnombudsmannen avgränsar sitt yttrande till övergripande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Barnombudsmannen tillstyrker utredningens förslag som syftar till att förbättra förutsättningarna för utvecklingen av en mer kunskapsbaserad socialtjänst och som i förlängningen kan leda till bättre förutsättningar för mer ändamålsenliga insatser till barn och unga i behov av samhällets stöd. Med tanke på de stora brister som vi ser idag när det gäller samhällets förmåga att tillgodose barns behov av tidiga och träffsäkra insatser är detta en mycket angelägen fråga.

Barnombudsmannen vill i sammanhanget lyfta fram vikten av att barn får komma till tals i alla frågor som rör dem inom socialtjänstens verksamheter och att det görs en noggrann prövning av barnets bästa utifrån de uppgifter som framkommer. En viktig del i att göra barn delaktiga är att ge barn återkoppling kring beslutet så att de förstår innehållet, särskilt om beslutet inte är i linje med barnets åsikter. I Barnombudsmannens samtal med barn får vi återkommande höra att barn upplever att de inte blir hörda eller görs delaktiga av bland annat socialsekreterare inom socialtjänsten.¹ När det gäller samhällets stöd beskriver barn att de önskar att den hjälp som erbjuds anpassas efter deras behov och att de får vara med och bestämma när, var och hur länge hjälpen ges.² För många barn kan det till och med vara så att en utredning inte överhuvudtaget inleds trots att allvarlig oro har kommit socialtjänsten till känna.³

Mot denna bakgrund vill Barnombudsmannen betona att om det inom ramen för förslagen, eller med en utveckling av förslagen, går att samla in och analysera uppgifter som kan stärka barns rättigheter i dessa hänseenden behöver detta

¹ Jfr. Barnombudsmannen (2024). "För det är det enda man har" - Flickors röster om brott och brottsliga miljöer, s. 22. Se även Barnombudsmannen (2019). *Vem bryr sig? - När samhället blir förälder*.

² Jfr. Barnombudsmannen (2024). *Hur dåligt måste man må egentligen? - Samhällets insatser för att främja barns psykiska hälsa*, s. 7.

³ Jfr. t.ex. Inspektionen för vård och omsorg (2023). *Tillsyn av socialtjänstens handläggning av ärenden som rör barn och unga - Redovisning av regeringsuppdrag S2020/08835*; Stockholms stad (2024). *Förhandsbedömningar Barn 0-12 år - Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning*.

noggrant övervägas. Till exempel om insamling kan ske av data som synliggör brister i barns delaktighet och situationer då allvarlig oro kommer socialtjänsten till känna men där barnet inte får hjälp.⁴ Utsatta barns starka intresse av att få stöd och skydd bör väga särskilt tungt när dessa överväganden görs och möjligheter att minimera negativa konsekvenser för andra barn vägas in.

Juno Blom
Barnombudsman

Föredragande i ärendet har varit utredare Shahram Mansoory. I den slutliga handläggningen av ärendet har avdelningschefen Erik Henriksson och chefsjuristen Tove Björnheden deltagit.

⁴ Jfr. Ds 2024:13. Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst, s. 170. Utredningen bedömer att om det skulle finnas ett behov av att analysera samtliga aktualiseringsorsaker, inklusive sådana som inte leder till utredning, vore mängduppgifter tillräckliga för ändamålet.